

Su ve İstihdam

Yeryüzünde susuz bir hayat düşünmek mümkün değildir. Tüm yaşam formları için hayati öneme sahip olan suya ihtiyaç duyulan anda, miktarda ve kalitede erişim tüm canlıların ortak hakkıdır. Dünya yüzey alanının üçte ikisinden fazlasını su kaynakları oluşturmakla beraber, bu suların sadece yüzde 0,83'ü içme suyu olarak kullanılabilir. Eski çağlardan günümüze kadar medeniyetin beşiği olarak adlandırılan bölgeler her zaman su havzalarının yakınında kurulmuş, medeniyetler suyun hayat verdiği topraklarda yeşermiştir. Tarih boyunca akarsulardan yararlanma imkanı bulan toplumlar dönemlerinin en ileri medeniyetlerini kurmuşlar, bulamayanlar ise yurtlarını terk edip göç etmek zorunda kalmışlardır.

Su krizi, bir milyanın üzerindeki insanın sağlıklı içme suyuna yeterli erişim sağlayamaması ve dünya nüfusunun yarısının da yeterli su ve atıksu altyapısına sahip olmaması şeklinde tanımlanabilir. Gelecek on yıllarda, özellikle büyük kentlerde, su ihtiyacının giderek artması beklenmektedir. 20 yıl içerisinde gelişmekte olan ülkelerde gıda ürünlerinin yetiştirilmesi için % 17 oranında daha fazla suya ihtiyaç duyulacaktır. Bu noktadan hareketle toplam su tüketimindeki artışın % 40 olacağı tahmin edilmektedir.

Günümüzde su arzının giderek artan dünya nüfusunun taleplerini karşılayamaması ile su stratejik bir unsur haline gelmiştir. Dünyanın toplam nüfusunun 2050'de 9 milyarı geçeceği tahmin edilmektedir. Gelecekte de nüfus artışı, iklim değişikliği gibi faktörler nedeniyle su kaynaklarının kullanımı ve kalitesi üzerindeki baskılar artacaktır.

Su kaynaklarının bilinçsiz kullanımı su kaynaklarında, alansal ve miktarsal değişimlerin ortaya çıkma riskini de artırmaktadır. Bu sebeple, dünyada mevcut su kaynaklarının en güncel veriler ve teknolojiler ile yönetilmesi gerekmektedir.

Tahminler, 2025 yılından itibaren 3 milyardan fazla insanın su kıtlığı ile yüz yüze geleceğini göstermektedir. Bunun nedeni, dünyadaki su kaynakları miktarının yetersiz olması değil, yönetiminin iyi yapılamamasıdır. Küresel ölçekte herkese yetecek kadar kaynak bulunmasına rağmen iyi ve sürdürülebilir bir yönetim politikası benimsenmediği için geleceğe ilişkin tehditler ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Bu nedenle su kaynaklarının önemine dikkat çekmek ve sürdürülebilir yönetimine odaklanmak amacıyla her yıl 22 Mart'ta Uluslararası Dünya Su Günü kutlanılmaktadır.

Dünya Su günü ile ilgili ilk öneri 1992 yılında Birleşmiş Milletler Çevre Kalkınma Konferansında (UNCED) yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 22 Mart 1993' te Dünya Su Günü resmi olarak imzalanmasından sonra her yıl kutlanılmaya başlanmıştır. Dünya Su Günü her yıl, Birleşmiş Milletler-Su adına(UN-Water), Birleşmiş Milletlere ait bir üye tarafından koordine edilmektedir.

1994 yılından itibaren her yıl farklı temalar vurgulanarak tüm dünyada kutlanmaktadır.

1994 yılı teması "Su Kaynaklarımızı önemsemek Herkesin İşi "

1995 yılı teması "Kadın ve Su"

1996 yılı teması "Susamış Şehirler için Su"

1997 yılı teması "Dünyanın Suyu Acaba Yeterli mi?"

1998 yılı teması "Yeraltısuyu-Görünmez Kaynak"

1999 yılı teması "Herkes Mansapta Yaşıyor"

2000 yılı teması "21. Yüzyıl için Su"

2001 yılı teması "Su ve sağlık"

2002 yılı teması "Kalkınmak için Su"

2003 yılı teması "Gelecek için Su"

2004 yılı teması "Su ve Afetler"

2005 yılı teması "Hayat için Su"

2006 yılı teması "Su ve Kültür"

2007 yılı teması "Su Kıtlığı ile Mücadele"

2008 yılı teması "Su-Sağlık Bilgisi-Halk Sağlığı"

2009 yılı teması "Su Birleştir-Farklılıkların Suda Yakınlaşması"

2010 yılı teması "Su Kalitesi"

2011 yılı teması "Şehir Sularının Yönetimi"

2012 yılı teması "Su ve Gıda Güvenliği"

2013 yılı teması "Uluslararası Su İşbirliği"

2014 yılı teması "Su ve Enerji"

2015 yılı teması “Sürdürülebilir Kalkınma”

2016 yılının teması “**Su ve İstihdam**” olarak belirlenmiştir. 2016 yılında Dünya Su Günü çalışmalarına destek veren Uluslararası Çalışma Örgütü, bir yandan istihdamın artırılmasını ve insanın korunmasını öncelerken, diğer yandan yeşil istihdama önemle vurgu yapmaktadır. Yeşil istihdam da çevresel, ekonomik ve sosyal olarak sürdürülebilir işletmelerin ve ekonomilerin sağladığı iş imkanı olarak tanımlanmaktadır. Böylelikle enerji ve hammadde çıkarılmasından sera gazı emisyonlarının azaltılmasına, atıkların ve kirliliğin azaltılmasından ekosistemlerin korunup iyileştirilmesine ve iklim değişikliğine adaptasyona kadar pek çok konu yeşil istihdamla ilişkilendirilmektedir.

Dünyada halen insan onuruna yakışır biçimde içme suyuna ve sanitasyona erişemeyen insanlar bulunmaktadır. Yaklaşık 750 milyon kişi içme suyuna erişememekte, her gün 1000 çocuk kirli su, sanitasyon ya da hijyen yetersizliklerine bağlı hastalıklar yüzünden ölmektedir. Yemen’de kovasını değişik su birikintilerinden topladığı sularla doldurmaya çalışan bir çocuğun fotoğrafı bu yılın teması ile ilişkilendirilerek kullanılan en dikkat çekici görüntüsü olmuştur.

Şekil 1. Yemen’de kovasına değişik kaynaklardan su toplamaya çalışan bir çocuk

Kaynak: SIWI web sayfası, 2016.

http://programme.worldwaterweek.org/sites/default/files/child_collecting_water_yemen.jpg

Bugün Türkiye’de şehirlerde yaşayan hane halklarının yüzde 99 içme suyuna %90’ı sanitasyona ulaşabilmekte, artan nüfusun su ve sanitasyon gereksinimlerinin karşılanmasına hizmet DSİ’nin görevleri arasında yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin sağlanması ile yaratılan istihdamın yanı sıra, insanların sağlıklı su ve sanitasyona

erişebilmesi sayesinde sağlıklı işgücü sağlanması, ayrıca atıksuların arıtılarak alıcı su ortamlarına boşaltılması sayesinde bu suların kirlenmesinin, dolayısıyla kullanım alanlarının daralmasının önüne geçilmesi mümkün kılınmaktadır.

Zirai gelişmede su, en önemli girdilerden birisidir. Sulama, tarımda ilave istihdam yaratmakta, kırsal alanda gelir dağılımını düzeltmekte, gübre kullanımına imkan sağlamakta, üretimin çeşitlenmesine ve birim alandan birden fazla ürün alınmasına imkan vermektedir. Gelişmekte olan ülkelerde %60'a varan tarımsal istihdamın gelişmiş ülkelerde %7'ye kadar düştüğü görülmektedir. Diğer bir ifade ile gelişmekte olan ülkelerde tarımla meşgul olan bir kişi kendisi dahil olmak üzere yaklaşık 2 kişiyi besliyor iken, gelişmiş ülkelerde bu değer 14 kişiye kadar çıkabilmektedir. Ülkemizde ise tarımsal istihdam oranı yaklaşık %25 olup, tarımda istihdam edilen her bir kişi kendisi dahil 4 kişiyi beslemektedir.

Tarım sektörünün bir diğer işlevi ise kalkınmanın finansmanını sağlamasıdır. Ekonomik kalkınmada tarım ve sanayi sektörleri karşılıklı ilişki içinde olma durumundadır. Gelişen tarım, tarım dışı sektörlerde üretilen girdileri ve tüketim mallarını talep ederek tarım dışı sektörlerin daha da büyümesini, gelişmesini sağlarken, tarım dışı sektör de tarımdaki fazla iş gücüne istihdam alanları sağlayarak ve aynı zamanda tarımsal ürünleri talep ederek, tarımın gelişmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla tarım ve sanayi sektörleri karşılıklı olarak sürekli ilişki içinde olan ve birbirlerini karşılıklı olarak besleyen iki pazar durumundadır. Ekonomik kalkınma hamlesinde her ikisinin de ihmal edilmemesi gerekmektedir

DSİ tarafından sulanan alanların 6,5 milyon hektara çıkması ile ilave olarak 2 milyon kişiye istihdam sağlanarak ekonomik faydanın yanında sosyal fayda da temin edilecek ve büyük şehirlere göç olayı büyük ölçüde önlenecektir.

Dünyada ekonomik olarak kullanılabilir hidroelektrik üretim potansiyelinin yalnızca yarısının geliştirilmesinin bile sera gazı emisyonlarının %13 oranında azalmasını sağlayacağı düşünüldüğünde bu hizmetin çevreye olumlu katkısı öne çıkmaktadır. DSİ Genel Müdürlüğü'nün faaliyet alanlarından biri olan hidroelektrik enerji üretimi ülkemizin de ana gelişme eksenlerinden birini oluşturmaktadır.

Hidroelektrik santrallerin gerek inşaat ve montajı aşamasında gerekse işletme sırasında yöre halkına iş ve istihdam yaratması yanında, yerel nüfusun ürettiği mal ve hizmetlerin satın alınması şeklinde de çevreye önemli ekonomik katkıları olmaktadır. Bu tür santraller

çoğunlukla kırsal ve ekonomik olarak gelişmemiş yörelerde yer aldığından bu ekonomik katkı daha da önem kazanmaktadır. Özellikle barajlı santrallerde, baraj gölü vasıtasıyla yöre halkına balıkçılık, su üzerinden taşımacılık, sulu tarıma geçiş, rekreasyon, turizm, su sporları yapabilme olanakları gibi çok çeşitli ve önemli ekonomik ve sosyal faydalar da sağlanmaktadır.

Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve Türkiye'nin prestij projeleri olma özelliği taşıyan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Konya Ovaları Projesi (KOP), Doğu Anadolu Projesi (DAP) ve Trakya Gelişim Projesi (TRAGEP) tamamlandığında milli ekonomiye yılda 10,8 milyar dolar katkısının yanında, 2,6 milyon kişiye doğrudan istihdam sağlayacaktır. Bu projeler sadece sulamada değil, içmesuyu ve enerji alanlarında da ülke ekonomisine büyük katkı verecektir.